

เทศน์เช้า วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาคนเกิดมานะ เราเกิดมา เราไม่รู้อะไรเลย ทุกคนเกิดมาตามแต่อำนาจของกรรม กรรมพาให้สัตว์ทุกชีวิตที่เกิดมีกรรมเป็นของตัวเอง มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งที่อาศัย การกระทำนี้เป็นกรรมใด กรรมคือการกระทำ ทำดีเกิดดี ทำชั่วเกิดชั่ว สิ่งที่ทำดีทำชั่ว ทุกดวงใจเคยกระทำมา เพราะสติเราไม่พอ หนึ่ง เพราะกิเลสในหัวใจ เพราะความไม่พบพระพุทธศาสนา เราจะทำตามความเห็นของเรา เราคิดว่าสิ่งที่กระทำนี้ดีที่สุด แล้วเหตุการณ์บีบบังคับนะ บางคนนะ เหตุการณ์มันบีบบังคับ นี่กรรมสร้างมาอย่างนั้น แล้วเราจะมีความอดทนขนาดไหนที่จะเบี่ยงเบนสิ่งที่บีบบังคับ

ในสมัยพุทธกาล องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ที่สร้างสมบารมีมา เป็นเทมียี่แปด เห็นไหม เป็นเทมียี่แปดเป็นอะไร พยายามสร้าง นี่สร้างกรรมใด จะต้องมียุอุปสรรค จะต้องมีการขัดขวางมาตลอด แล้วเวลาสร้างบุญกุศลมาเพื่อจะตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระเทวทัตก็สร้างบุญมา สร้างมาเพื่อจะเป็นคู่แข่ง เป็นคู่แข่งจะมาผจญกัน เพราะมีกรรมไม่พอใจความผูกพันอันนั้นมา

นี่การเกิดและการตายมันถึงเวียนไปตามอำนาจอย่างนั้น จะมีศาสนา จะไม่มีศาสนา จะไม่มีสิ่งใดในโลกนี้ อันนี้เป็นเรื่องของเขา เรื่องของจิตมันเวียนไปตามอำนาจของจิต มันต้องเกิดต้องตาย ต้องเกิดต้องตายตามอำนาจของเขาไป ถ้าเราผลอ เราไม่สนใจเรื่องอย่างนี้ เราก็จะไม่มีโอกาส

การสร้างโอกาส องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมมาเพื่อจะรู้สัตว์คนสัตว์นะ แต่เวลาตรัสรู้แล้วขึ้นมา “จะสอนใครได้หนอ ใครจะรู้สิ่งนี้ได้หนอ” มันเป็นสิ่งที่ละเอียดลึกซึ้งละเอียดลึกซึ้งจนไม่สามารถจะสั่งสอนใครได้ แต่ในเมื่อตั้งปัญหานมา ตั้งเจตนาเพื่อจะรู้สัตว์

ชนสัตว์ใด เพื่อจะรู้ตัวเองก่อนนะ จะรู้สัตว์ชนสัตว์ต้องรู้ตัวเองให้ได้ก่อน ถ้าตัวเองรู้ตัวเอง
ได้ก่อน มันจะมีสิ่งที่จะไปรู้สัตว์ชนสัตว์

ตัวเองก็มีคบอด สิ่งที่มีคบอด ตัวเราเองก็ไม่รู้ แล้วจะไปสอนใคร ถ้าตัวเองตาสว่าง เห็น
ใหม่ เราถึงว่าเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เรามีบุญกุศลมาก บุญกุศลนะ เราดูอย่างโลกนี้ ดูที่
เขาเจอฟอสซิลที่ลำปาง ๑๓ ล้านปี ๑๓ ล้านปีนี่โลกมันเวียนไปตามอำนาจอย่างนั้น แล้ว ๕,๐๐๐ ปี
มันชั่วแป๊บเดียว แต่เวลาเราเกิดมาเป็นมนุษย์ ว่าศาสนา ๕,๐๐๐ ปี เรายังมีโอกาสมาก เรายังมี
โอกาสมาก

ในชีวิตเรานี้ ๑๐๐ ปี ๑๐๐ ปีเศษๆ เวลาเป็นไปแบบนั้น "ไอ้อย่างที่ว่าโลกเป็นมา สิบสาม
ล้านปี มันก็หมุนเวียนมาอย่างนั้น โลกนี้มันเวียนไปตามสภาวะแบบนั้น ๕,๐๐๐ ปีหรือช่วงของ
ศาสนานี้ไม่ยาวไกลเลย แต่ถ้าเราเกิดมาพบ มันถึงเป็นอำนาจวาสนาไป ๕,๐๐๐ ปี กับ ๑๓ ล้านปี
ฟังดูสิ มันถึงการเกิดพบพระพุทธศาสนาเป็นบุญกุศลอย่างมาก บุญกุศลอย่างมาก แล้วเราจะ
สนใจใหม่ ถ้าเราสนใจนะ เราจะแก้ไขได้

ชีวิตของเรา จิตของเรา ความรู้สึกของเราแก้ไขได้ ต้นไม้มันเกิดเป็นอะไร มันก็ต้องเป็น
อย่างนั้นตลอดไปจนกว่ามันจะตาย สูดหายใจเดียวนี้วิทยาศาสตร์เขาเจริญ เขาก็มีการทาบกิ่ง เขามี
การเปลี่ยนแปลงมัน แต่เปลี่ยนแปลง ต้นของมันก็คือต้นรากเหง้าของมัน แต่ทาบกิ่งนั้นไปก็เพื่อ
ประโยชน์ของคนทีฉลาด แต่หัวใจเรา ถ้ามันมีความติดปกป้องของกิเลสมันควบคุมอยู่ เราจะ
สามารถแก้ไขของเราได้

เกิดมืดไปสว่าง แล้วเกิดสว่างแล้วไปมืดนี้หน้าเศร้าใจมาก เกิดมามีกุศลพาเกิด แต่เราไปมืด
ไป เราไม่สนใจสมบัติของเราเลย เราไม่เคยทำคุณงามความดีให้กับใจของเราเลย โลกเขาจะมีความ
สิ่งล่อลวงนะ รูป รส กลิ่น เสียง ทุกคนคิดหมด บางคนว่านะ ไม่คิดสิ่งใดเลย คิดผัสสะเท่านั้น คิด
การสัมผัสเท่านั้น นี่ความคิดของใจ มันมีคิดไป มันมีความพอใจอย่างนั้น โลกมันเป็นเครื่องล่อ
อย่างนั้น แล้วเราก็ออยู่ในโลกนะ ชีวิตเรา ๑๐๐ ปี เกิดมาแล้วดำรงชีวิตไป แล้วเราก็ต้องตายไป สิ่ง
ที่ตายไป เราได้อะไรไปบ้าง

เวลาเกิดมานี้กรรมดีพาเกิด เวลาตายไปมีกรรมดีพาไปใหม่ ถ้ามีกรรมดีพาไป เรายังต้อง
ตายก็ต้องเกิด เราก็อาศัยกรรมดีพาเกิดพาตายไปในโลกของเขา โลกของโลกเป็นแบบนั้น โลกสิ่ง
ที่เป็นวัฏฏะเป็นอย่างนั้น แต่จิตที่ไปสัมผัส ไปตกในที่ใดละ ตกในสวรรค์มันก็มีความสุขส่วน

หนึ่ง สุขนะ มีความสุขส่วนหนึ่ง แล้วเราสร้างบุญกุศลขึ้นไป แล้วมันก็ต้องหมดวาระของมันไป โดยธรรมชาติของมัน โลกนี้เป็นอนิจจัง เราถึงว่า ถ้าเราจะทำให้ถึงที่สุดได้ เราต้องย้อนกลับมาที่ เราใจ มันแก้ไขได้ที่นี่ แก้ไขได้ด้วยที่เหตุ เหตุตัวที่จะไปเวียนตายเวียนเกิดคือความรู้สึก คือหัวใจ

เวลาทุกข์ ร่างกายมันหิว สิ่งของมันขาดแคลนสิ่งใด เราอาศัยสิ่งนั้น เราเติมสิ่งนั้นไป มันก็เต็ม มันก็พอใจของมัน แต่หัวใจไม่เคยพอนะ ถ้าเคยพอ คนที่ร่ำรวยมหาศาลเขาจะต้องพอใจของเขาว่าเขาควรหยุดได้ เขาพอได้ เขาเป็นไปไม่ได้ มันต้องสืบทอดไปตลอด ต้องรักษาสถานะออกไปตลอด นี่ต้นหาด้านฝั่ง สิ่งของมันเป็นกิเลส มันจะล้นฝั่งของใจไปตลอด เพียงแต่ความดำรงอยู่ไ

เขาว่าการทำบุญในศาสนาพุทธมีบุญกุศลมาก ทำไมเวลาเศรษฐกิจมหาเศรษฐกิจของโลกไม่เป็น ชาวพุทธละ

นี่เวลาคิด คิดกันอย่างนั้นนะ ว่าเศรษฐกิจ ถ้าทำเราบุญมาก ศาสนาพุทธนี้ประเสริฐที่สุด ศาสนาพุทธนั้นดีที่สุด คนที่เป็นอันดับหนึ่งของโลกต้องเป็นชาวพุทธทั้งหมดสิ ทำไมเป็นศาสนาอื่นล่ะ

นี่เป็นชาวพุทธทั้งหมด ถ้าเป็นชาวพุทธ เห็นไหม ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นเห็นตถาคต ถ้าใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงธรรมเสียก่อน สิ่งนั้นถึงจะเปิดทางมาถึงพวกเรา ถ้าเราประพฤติปฏิบัติของเรา ใจเราถึงธรรม เราจะเห็นตถาคต เห็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันต้องเห็นอย่างนั้น เห็นตัวเอง เห็นความเป็นไปของเรา นี่ความเจริญของใจไม่มีใครเห็นใจ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ถ้าคนเชื่อก็ได้ประโยชน์ คนไม่เชื่อก็ได้ประโยชน์ สาวกะสาวกก็ได้เหมือนกัน ถ้าใครได้ธรรมในหัวใจ นี่ขณะตนเองอันดับหนึ่ง อันดับหนึ่ง ธรรมนี้ให้ขณะตนเอง แต่เรื่องโลก ต้องเป็นอันดับหนึ่งของโลก ถึงจะเป็นผู้ที่ยอมรับ อันดับหนึ่งของโลก นั่นเป็นเรื่องของโลกเขา เรื่องของโลกเขา แล้วอันดับหนึ่งนั้นรักษาไว้ขนาดไหน รักษาไว้ได้ปีหรือสองปี มันก็มีคนอื่นขึ้นมาแข่งหน้า ขึ้นมาแข่งหน้า มันต้องมีการแข่งขันกันตลอดไป มันไม่มีที่สิ้นสุด แล้วเราควบคุมไม่ได้ เราบังคับไม่ได้ สิ่งนั้นมันเป็นไปตามธรรมชาติของโลก

โลกนี้หมุนเวียนไปเป็นธรรมชาติ โลกนี้หมุนเวียนไปเป็นธรรมชาติของเขา เขาก็หมุนเวียนไปตามธรรมชาติของเขาอย่างนั้นอยู่แล้ว สรรพสิ่งนี้เป็นอนิจจัง แต่สิ่งที่ชนะแล้วไม่มี

วันแพ้ง สิ่งทีซนะแล้วย้งยึนตลอดไปง สิ่งนี้ทำแกนของโลก ทำแกนของสิ่งทีว่าควมคุมสิ่งต่างๆ ถ้าเราซนะใจของเราได้ เราต้งมึสิ่งไคละ ถ้าเราไม่สนใจเลย เห็นไหม องค์กรสเม็เจ็สัฒมาสัฒพุทธ เจ้าจะรื้อสัฒจันสัฒ สัฒเชือไหม สัฒไม่เชือเลย เพราะไม่มีศรัทธาควมเชือ

เราเป็นชาวพุทธ แล้วเรามีศรัทธามีควมเชือ ถ้าเรามีศรัทธามีควมเชือ หัวขบวน เห็นไหม อริยทรัพย์ ถ้าไครมีศรัทธา จะคิงร่างกายเรา คิงหัวใจของเราเข้ามาประพฤติปฏิบัติ ทำทาน ฟังธรรม ฟังธรรมเป็นกาลเป็นเวลา การฟังธรรมนี้สำคัญอย่งย้ง สิ่งทีเราไม่เคยรู้ม้นก็ไครู้ สิ่งทีเรารู้ แล้วก็ตอกย้า ตอกย้าควมเชือใจของเรา

เราสู้ขึ้นมานะ เวลาครูบาอาจารย์เทศน์นี้เราสู้ไปหมด แต่เวลาครูบาอาจารย์หยุดเทศน์ เราก็ล้งเลสงสัฒไปหมดเหมือนกัน ควมล้งเลสงสัฒของเรา ฟังธรรมเพื่อตอกย้าสิ่งนี้ แล้วเราประพฤติปฏิบัติเข้าไป เวลาเราประพฤติปฏิบัติมีควมสัฒสัฒของใจ ถ้าครูบาอาจารย์ขึ้นนอย่งนี้มา ตรงกับใจของเรา เราจะมีเครื่องค่านิน มีทางต้อไป ฟังธรรมเป็นควมสำคัญอย่งย้งในการประพฤติปฏิบัติ ทาน ศีล ภาวนา เห็นไหม เรามีทาน แล้วเรามีศีล แล้วเราฟังธรรม เราก็เกิดการภาวนา ถ้ามีศรัทธาม้นจะคิงกลับมาตรงนี้ ถ้าคิงกลับมาตรงนี้ นี้คัันควว่าหาตัวเอง

ทรัพย์สัฒบัตินะ เพชรนิลจินดาม้นหาไค ม้นต้งสงวนรักษา แต่คุณงามควมดีของใจ เราสร้างสมขนาดไหน ม้นจะแนบไปกับใจ ถึงว่าม้นเป็นทิพย์สัฒบัตินะ สิ่งทีเป็นทิพย์สัฒบัตินะ สิ่งทีเป็นสัฒบัตินะของเรา เราขนออกไปจากร่างกายของเราแล้ว เราสละทานออกไป นี้เป็นของเราทั้งหมดเลย แล้วอย่งนี้ม้นก็เป็นอามิส เห็นไหม เกิดขึ้น แล้วเราใช้ไป ม้นก็ต้งจางไป ต้งหมดไปโดยธรรมชาติของม้น

แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติ ถ้าเราชำระกิเลสได้ เป็นอกุปปธรรม สิ่งทีเป็นอกุปปธรรม พันจาก สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา สภาวธรรมนี้เป็นอนัตตาทั้งหมดเลย แต่ควมทีเป็นอนัตตา เราย้งไม่มี เราย้งไม่เป็นไป เราย้งไม่เห็น ทั้ๆ ทีเขาแสดงตัวตลอดนะ โลกนี้แปรสภาพตลอดไป เราก็รู้กัน รู้ด้วยสัญญา รู้ด้วยควมเปลือก เปลือกจากภายนอก รู้จากควมคิธสัฒญสัฒนิก ม้นไม่ชำระกิเลส

ถ้าเราทำใจของเราสงบเข้าไป แล้วเราไปเห็นสภาวะเป็นจริง เห็นสภาวะตามความเป็นจริง ทีม้นเป็นอนัตตา ทีเราเห็นสภาวะไตรลักษณ์เกิดขึ้นมา แล้วจิตม้นปล้อยวาง อันนี้เป็นอกุปปธรรม ม้นพ้นออกไปจาก สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา สภาวะเป็นสมาธิ สภาวะเป็นธรรมต่างๆ

ความเกิดขึ้น ความสุขนี้มันแปรสภาพตลอด ไม่คงที่เลย สิ่งนี้ไม่คงที่ เวลาเรามีความสุข เวลาเราพอใจ อารมณ์เราดี เราจะมีสุขมาก แต่ก็ชั่วคราๆ ทุกอย่างเป็นของชั่วครา เพราะมันเป็นอนิจจัง มันไม่คงที่ทั้งหมดเลย แต่เวลาชำระกิเลสขาดออกไป อกุศลธรรมนี้คงที่ สิ่งที่ยึดที่ผูกไปกับใจ ใจนี้จะไม่เกิดอีก จะเกิดอีกอย่างมาก ๗ชาติเท่านั้น จะไม่เกิดในอบายอีกแล้ว สิ่งที่ยึดที่นี้ขณะแบบนี้ไง

ถึงว่า ทางโลกเขาบอกว่า ถ้าทำบุญแล้วได้บุญกุศล บุญกุศลชาวพุทธเราทำกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้บุญมาก ได้บุญมาก มันต้องประสบความสำเร็จทางโลกสิ มันต้องแข่งขันกันได้ดี

เราจะเอาโลกมาเทียบเคียงไม่ได้หรอก สิ่งนั้นมันเป็นเรื่องกรรม เรื่องของสัตว์โลก เรื่องของโอกาส ถ้าต่อไปสิ ต่อไปนะ ถ้าทางเอเชียเราเจริญขึ้นมา ถ้าเรามีโอกาสขึ้นมา ถึงเวลาตรงนั้นนะ ชาวพุทธจะเป็นอันดับหนึ่งๆ

อันนั้นเป็นเรื่องการเปรียบเทียบของโลกนะ สิ่งที่ยึดที่ของโลก มันเป็นโอกาส มันเป็นเวลามันเคลื่อนไป อันนั้นมันเป็นส่วนหนึ่ง แต่สิ่งที่ความเป็นจริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเน้นย้ำตรงนี้ไง เน้นย้ำตรงว่าใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๒,๕๐๐ กว่าปีมานี้ ประเสริฐที่สุด เห็นไหม

การคบมิตรดี ต้องคบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะพาออกจากวัฏฏะ นี้คบมิตรดีไป เพราะใจอันนั้นประเสริฐ ขณะตนเองอันดับหนึ่ง แล้วอันนั้นประเสริฐที่สุด ไม่มีใครจะเท่ากับอันนั้นในศาสนาอื่น พระพุทธเจ้าเกิดองค์เดียวเท่านั้น องค์เดียวเท่านั้น ตั้งแต่นั้นมา ใจของผู้ที่ถึงธรรมก็เหมือนกัน แต่ไม่เท่ากับใจดวงนั้น

แต่ถ้าใจดวงไหนชนะกิเลสของตัวเอง อันนี้อันดับหนึ่ง อันดับหนึ่งของเรา อันดับหนึ่งคือขณะตนเอง ไม่ใช่ชนะโลก โลกเป็นแบบนี้ ไม่มีใครสามารถจะชนะได้ วัฏฏะเป็นแบบนี้ สิ่งที่เป็นอนิจจังมันเคลื่อนตัวมันเองตลอดไป ใครจะยับยั้งสิ่งนี้ไปไม่ได้เลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ทั้งโลกใน คือเรื่องของกรรม เรื่องของการกระทำ เรื่องของกิเลสที่ชำระสิ้นไปจากใจดวงนั้น รู้เรื่องของโลกภายนอก โลกภายนอกคือความหมุนเวียนไป พระพุทธเจ้าพยากรณ์ได้ถูกต้องหมดเลยว่าสิ้นศาสนาของสมณโคตมต่อไปแล้วจะมีพระศรีอริยเมตไตรยมา ตรีศูว์ต่อไปข้างหน้า นี่วางไว้ พุทธแล้วหนึ่งไม่มีสอง เพราะความเห็นสภาวะตามความเป็นจริง

อย่างนั้น แต่โลกมันก็เคลื่อนไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นหนึ่งในศาสนาของสมณโคดม พระศรีอริยเมตไตรยก็จะเป็นหนึ่งในศาสนาของพระศรีอริยเมตไตรย มันก็เวียนไปแบบนี้

แม้แต่ธรรมเกิดขึ้นมามันก็เป็นครั้งเป็นคราวในสภาวะของโลก แต่ถ้าใจที่ถึงที่สุด อรูปปธรรมนั้น จะศาสนาใด จะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ใดก็แล้วแต่ ถ้าใจสิ้นกิเลสแล้วก็สิ้นกิเลสเหมือนกันหมด แล้วทรงตัวตลอดไป พ้นจาก สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมที่แปรสภาพจากใจของสัตว์โลก สัตว์การเกิดขึ้นมานี้

นี่อาศัยศรัทธาณะ ศรัทธาความเชื่อ เริ่มจากความทุกข์เรานี้ จากความทุกข์ความพอใจของเรา การประพฤติปฏิบัติมันก็มีความทุกข์พอสมควร ทุกข์มาก ทุกข์ของโลกเขามันเบียดเบียน มันบีบบีบสีไฟ แต่ทุกข์ของการประพฤติปฏิบัตินี้ทุกข์เพราะความเพียร ความเพียรที่จะฆ่ากิเลส กิเลสมันจะโดนทำลาย โดนเผาทำลายบ้านของมัน บ้านของมันจะโดนไฟเผา มันต้องต่อต้าน มันต้องทำลาย มันต้องพยายามขัดขวางการประพฤติปฏิบัติของเราทั้งหมด เวลาเราปฏิบัติที่มันทุกข์ ทุกข์ตรงนี้ไง ทุกข์เพราะกิเลสในหัวใจเรามันเบียดเบียน “พอแล้ว เราทำไม่ไหวแล้ว เราเป็นไปไม่ได้แล้ว” เห็นไหม แล้วเราก็ต้องฝืนใจ เราฝืนเราเพื่อจะเอาชนะเรา

ถ้าเราเอาชนะเรา นี่ธรรมเกิดขึ้นในหัวใจ มันก็ก้าวเดินไปเป็น สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา สร้างสมขึ้นไป จนมันรวมตัวขึ้นไปเป็นสมุจเฉตปหาน กิเลสขาดออกไปจากใจ เป็นอรูปปธรรม โลกนี้ไม่มี ในวัฏฏะนี้ไม่มี ผู้ที่เป็นเศรษฐีมหาเศรษฐี เขาก็ไม่สามารถเอาเงินของเขาซื้อธรรมอันนี้เข้าไปในหัวใจของเขาได้ ธรรมอันนี้เราต้องสะสมขึ้นมาละ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะรื้อสัตว์ชนสัตว์ รื้อสัตว์ชนสัตว์พวกนี้ไง พวกที่มีหัวใจที่มีศรัทธามีความเชื่อ แล้วมีการเปิดโอกาสให้กับตัวเองไง ถ้ามีใครเปิดโอกาสให้กับตัวเอง ธรรมจะไหลเข้าหัวใจดวงนั้น แล้วประพฤติปฏิบัติเปิดทางให้ธรรมไหลเข้าไปอีก จนธรรมนั้นทรงตัวได้เป็นธรรมจักร สิ่งที่เป็นธรรมจักรเคลื่อนไปในหัวใจ มันจะทำลายกิเลสในใจนั้น จนเป็นอรูปปะ เป็นชั้นๆ เข้าไป จนถึงที่สุด ธรรมนี้เป็นวิมุตติธรรมในใจดวงนั้น

เขาบอกว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่สำคัญมาก ศาสนาที่ทำบุญแล้วได้กุศลมาก ต้องอันดับหนึ่ง ต้องชนะโลกทั้งหมด

นั่นเรื่องของโลก เราอย่าไปสนใจ ถ้าเราชนะได้ ก็ชนะธรรมของเรา

ธรรมนะ ธรรมจักร สิ่งที่เป็นเรื่องของปัญญาชำระกิเลส อันนี้สุดยอด อันนี้สำคัญที่สุด
อันนี้จะทำลายกิเลสในหัวใจของเรา ในหัวใจของสัตว์โลก องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวาง
อันนี้ไว้ เราต้องค้นคว้าอันนี้ หาอันนี้ แล้วทำลายหัวใจของเรา ทำลายกิเลสของเรา ทำลายกิเลสใน
หัวใจของเรา แล้วหัวใจมันจะบริสุทธิ์ผุดผ่องนะ มันจะมีความสุขในหัวใจของเรา จะไม่มีสิ่งใดมา
ทำใจดวงนี้ให้มันเศร้าหมองไปในกระแสโลกได้อีกเลย เอวัง